

سرشناسه	زروندی رحمانی، محمد، ۱۳۳۶
عنوان و نام پدیدآور	قتل خاموش (سقط جنین در ترازوی فقه و پزشکی) / مؤلف محمد زروندی رحمانی
مشخصات نشر	مشهد: رنگین کتاب، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۱۰۰ ص
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۵۹۱۷-۳۲-۳
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
یادداشت	کتابنامه ص ۹۶ - ۱۰۰
موضوع	سقط جنین -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام سقط جنین عمدی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام سقط جنین عمدی (فقه) سقط جنین -- ایران سقط جنین -- پیشگیری
رده بندی کنگره	BP۳۳۲.۶
رده بندی دیویی	۲۹۷.۲۸۵
شماره کتابشناسی ملی	۹۰۵۰۹۵۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی	قیفا

قتل خاموش

(سقط جنین در ترازوی فقه و پزشکی)

مؤلف: دکتر محمد زروندی رحمانی

www.ketab.ir

قتل خاموش (سقط جنین در ترازوی فقه و پزشکی)

مؤلف: دکتر محمد زروندی رحمانی

ناشر: رنگین کتاب

صفحه آرایی: دفتر طراحی سیمای هنر شرق

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱

چاپ و صحافی: دقت

قطع کتاب: رقعی، ۱۰۰ صفحه

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۹۱۷-۳۲-۳

قیمت: ۷۰۰۰۰ تومان

آدرس: مشهد خیابان آیت ... اعبادی ۹۸، پلاک ۴ انتشارات رنگین کتاب

تلفن انتشارات: ۰۹۰۱۲۰۶۵۵۲۳

تلفن مرکز پخش: ۰۹۰۲۶۲۶۲۶۶۳

به سفارش مرکز مردمی نفس با حمایت مالی موقوفه کوثر فردا

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	سخن آغازین
۱۱	پیش‌گفتار
۱۳	اجمالی از احکام فقهی سقط جنین
۱۵	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۱۷	معنای لغوی و اصطلاحی سقط جنین
۱۸	اقسام سقط جنین
۲۰	مراحل تکامل جنین در قرآن کریم
۲۷	فصل دوم: دلایل حرمت سقط جنین
۲۹	دلایل حرمت سقط جنین
۳۴	بررسی انگیزه‌های سقط جنین قبل از چهارماهگی
۵۴	سقط جنین بعد از ولوج روح (چهارماهگی)
۵۷	قانون سقط درمانی
۵۹	سقط جنین از منظر ادیان آسمانی
۶۰	نظر فقه‌های اهل سنت
۶۱	فصل سوم: پرسش و پاسخ درباره‌ی معایب و مزایا
۷۷	فصل چهارم: عوارض روحی و روانی سقط جنین
۸۰	عوارض روحی روانی بعد از سقط جنین عمدی
۸۳	دلایل مخالفان سقط جنین
۸۳	اختلالات روانی از دید مخالفان سقط جنین
۸۹	فصل پنجم: مسائل حقوقی سقط

به نام خالق هستی بخش

سخن آغازین

یکی از غم‌انگیزترین تراژدی‌ها، پایانی است که قبل از آغاز رقم بخورد؛ سرنوشتی که قبل از نوشتن پاک شود و اتفاقی که اگر غیرعمد باشد، سراسر اندوه و درد است و اگر عمدی باشد چیزی جز پشیمانی و عذاب وجدان نخواهد داشت. سقط عمدی جنین که در واقع کشتار بی‌سروصدای کودکان بی‌گناه توسط پدر و مادرشان است، از دلخراش‌ترین جنایات رایج در زندگی بشر امروزی و از میراث‌های ننگ‌آور جاهلیت مدرن است که به دلیل نپرداختن کامل به ابعاد گوناگون آن و یکسان بودن قاتلان و اولیای دم، مناسفانه قبح آن هیچ‌گاه در حد واقع و لازم جا نیفتاده‌است. در این کتاب به بررسی برخی ابعاد این بحران می‌پردازیم. به امید این‌که سهمی برای جلوگیری از سقط جنین و تبعات آن داشته باشیم.

امروزه سقط جنایی جنین در جهان رو به افزایش است؛ به‌طوری‌که سازمان جهانی بهداشت آمار سقط را در جهان ۳ مورد از هر ۱۰ بارداری اعلام می‌کند. در کشور ما ایران نیز طبق آمارهای غیررسمی منتشر شده از مراجع قانونی کشور (معاونان و مشاوران وزرای بهداشت در ادوار مختلف، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و...) روزانه بیش از ۱۰۰۰ سقط جنایی در ایران انجام می‌شود که بیش از ۹۵٪ این موارد سقط‌های جنایی می‌باشد که معنای آن گرفتن حق حیات از کودکان سالم است.

مرکز مردمی «نفس»، با محوریت تیمی از متخصصان دغدغه‌مند رشته‌های علوم پزشکی از کنار بارگاه ملکوتی ولی‌نعمت مردم ایران‌زمین حضرت امام رضا

(علیه السلام)، در اردیبهشت ۱۴۰۰ و در روز ملی جمعیت کار خود را باهدف قراردادن «جلوگیری از سقط جنایی فرزندان توسط والدین» آغاز کرد و در این راه با تلاش بی‌وقفه در سه حوزه ذیل فعالیت‌های خود را گسترش داد:

۱- آموزش و فرهنگ‌سازی حول شبکه مسائل منتهی به سقط جنایی جنین به‌منظور آگاهی‌بخشی به عموم جامعه؛

۲- شناسایی خانواده‌هایی که در بزنگاه حیاتی و مهم تصمیم‌گیری برای سقط جنایی فرزندان خود هستند با کمک‌گرفتن از متخصصان زنان، پزشکان، داروسازان، ماماها، مراکز بهداشت، بهورزها و مراقبان سلامت، عطاری‌ها و سایر شبکه‌های مردمی که امکان وساطت در این امر را دارند؛

۳- حمایت از خانواده‌های مصمم به سقط به‌منظور انصراف ایشان از این تصمیم اشتباه از طریق مشاوره‌های خانوادگی، حمایت‌های معیشتی، خدمات پزشکی و مراقبتی، حمایت حقوقی و قانونی، تأمین جهیزیه و سیسمونی و سایر حمایت‌های ممکن از طریق فعال‌نمودن ظرفیت‌های موجود در نهادها و دستگاه‌ها، خیریه‌ها، تشکل‌های مردمی و عموم مردم دغدغه‌مند در این زمینه.

به لطف خدا این حرکت مردمی برخاسته از دغدغه‌های انسانی، دینی و اخلاق حرفه‌ای که در طول اراده الهی و در مسیر قیام نبوی جهت جلوگیری از قتل فرزندان توسط والدین بود، در کشور اسلامی عزیزمان با اقبال چشمگیری مواجه شد. در کمتر از یک سال در گستره استان خراسان رضوی و قبل از دوسالگی خود کل کشور موفق به تشکیل انشعابات متعدد شد که امروزه شاهد فعالیت‌های جدی و چشمگیر آن در کشور و حمایت گسترده از آن توسط دستگاه‌های مختلف و گروه‌های مردمی دغدغه‌مند هستیم. این کتاب - که یکی تولیدات ارزشمند مرکز مردمی نفس است - در راستای اهتمام به رسالت آموزش و فرهنگ‌سازی آن تألیف و تدوین شده‌است و در آن به بررسی سقط جنین از دیدگاه شرع مقدس اسلام و دلایل مختلف حرمت آن و همچنین بررسی آن از دیدگاه سایر ادیان آسمانی و سایر مذاهب اسلامی پرداخته شده‌است. همچنین در فصل‌های دیگر کتاب با

بهره‌گیری از دیدگاه بهترین استادان و متخصصانی - که در جلسات کارشناسی برگزار شده توسط این مرکز شرکت کرده‌اند - ابعاد دیگر مرتبط با سقط جنین، از جمله عوارض جسمی، روحی و روانی و همچنین مسائل حقوقی مرتب با دقت واکاوی و بررسی شد که امیدواریم اثری فاخر، مفید و ماندگار برای کلیه دغدغه‌مندان جلوگیری از این بحران انسانی را فراهم نماید. در پایان لازم می‌دانیم از کلیه مؤلفان مؤثر در تهیه این اثر به‌ویژه حضرت آیت‌الله محمد زوندی رحمانی، مدرس سطوح عالی حوزه علمیه قم و دانشیار جامعه المصطفی العالمیه که عمده بار این کتاب را به دوش کشیده‌اند و با دقت فراوان مراحل تحقیق و تألیف را انجام دادند و همچنین سرکار خانم دکتر طاهره لباف، استاد بزرگوار و نامدار کشورمان در حوزه تخصصی زنان و سرکار خانم دکتر محرری، از استادان توانمند روان‌پزشکی با گرایش فوق تخصص در حوزه اطفال دانشگاه علوم پزشکی مشهد و سرکار خانم نادره شاملو، دکترای حقوق و مدرس حوزه و دانشگاه، سپاسگزاری کنیم. همچنین از کلیه مخاطبانی که پس از خواندن این کتاب، علاقه‌مند به همکاری با مرکز مردمی «نفس» بوده و یا اصلاحاتی در خصوص این متن دارند، تقاضا می‌کنیم نظرات ارزشمند خود را از طریق کانال‌های ارتباطی ممکن به دست مرکز نفس رسانده و ما را بهره‌مند نمایند.

دبیرخانه مرکزی نفس:

شماره تماس: ۰۹۹۱۶۶۲۹۸۴۰

نشانی فضای مجازی: @nafasmardomi

وبسایت: www.nafasmardomi.com

مرکز مردمی «نفس» آذرماه ۱۴۰۱

پیش گفتار

تعریف سقط جنین: سقط جنین عبارت است از «پایان دادن به بارداری از طریق برداشتن جنین از رحم یک زن» که این عمل به دو روش صورت می گیرد:

۱. جراحی: در این شیوه با استفاده از جراحی، جنین از رحم برداشته می شود.
۲. مصرف دارو: در این روش با استفاده از داروهایی خاص به سقط جنین مبادرت می شود.

براساس یک ارزیابی کلی، اغلب سقطها در اوایل حاملگی و زمانی که جنین نابالغ است، صورت می گیرد.

انواع سقط جنین: در مجموع سقطها را می توان به سه دسته شایع تقسیم بندی کرد:

۱. سقط خودبه خودی یا عادی؛

۲. سقط جنایی یا غیرقانونی؛

۳. سقط درمانی یا سقط قانونی.

یکی از انواع سقط، سقط خودبه خودی است که معمولاً در جنین های دارای مشکلات ژنتیکی کشنده اتفاق می افتد؛ اما ممکن است عواملی مانند عفونت، مشکلات هورمونی، ناهنجاری های رحم و... رخ دهد که از اراده مادر خارج است. سقط جنایی وقتی است که بدون داشتن علت پزشکی موجه و به صورت غیرقانونی در مراکز غیرمجاز به صورت مخفیانه انجام شود که عوارض بسیاری از جمله مرگ و میر ناشی از سقط دارد. سقط جنایی جنین یکی از رایج ترین

اعمال پزشکی در سراسر جهان است که حتی قوانین کشورهای مختلف مانع انجام آن نشده است. البته این عمل در برخی کشورها قانونی و در برخی دیگر غیرقانونی است. گرچه قانونی شدن سقط عمد می‌تواند جلوی مرگ‌ومیر ناشی از آن را بگیرد، اما به هر حال این عمل به خودی خود عوارض بسیاری دارد که به برخی از آن‌ها در فصل‌های بعدی اشاره خواهیم کرد.

سقط درمانی زمانی انجام می‌شود که بیماری‌ها و ناهنجاری‌های بسیار شدید در جنین براساس غربالگری‌ها دیده شود. فهرست این بیماری‌ها و ناهنجاری‌های جنینی در سازمان پزشکی قانونی هر کشور موجود است که با مشاهده این موارد مجوز سقط درمانی صادر می‌شود. همچنین اگر مادر به بیماری‌های خاصی مبتلا باشد که حتی ادامه بارداری به حفظ جانش لطمه بزند، مادر می‌تواند با گواهی پزشک خود به سازمان پزشکی قانونی مراجعه کند و پس از بررسی‌ها و معاینات لازم، بارداری با مجوز قانونی پایان یابد. (البته برخی از همین بیماری‌ها که مجوز سقط دارند، در برخی از کشورها مجوز سقط ندارند و سقط آن غیرقانونی است. طبق آمار غربالگری که در مجلس شورای اسلامی مطرح شده، به‌ازای هر بیمار نوزاد سندرم داون قطعی، ۲۹ نوزاد سالم کشته می‌شود.)

در مجموع دیدگاه‌ها در مورد سقط، در کشورهای مختلف با توجه به عقاید مذهبی آن‌ها متفاوت است که برخی آن را قانونی و برخی غیرقانونی می‌دانند. در کشور ما هم از نظر ضوابط اخلاقی و عقاید مذهبی سقط عمدی جایز نیست. باتوجه به این نکات تلاش شده‌است در این نوشتار به بررسی چندبعدی سقط عمدی بپردازیم.

اجمالی از احکام فقهی سقط جنین

محمد رحمانی^۱

مقدمه

سقط جنین در عصر حاضر یکی از گسترده‌ترین و پیچیده‌ترین مسائل و مشکلات اجتماعی است و امروزه یک معضل اجتماعی شمرده می‌شود و سلامت خانواده‌ها و جامعه را دچار مشکل ساخته‌است و باوجود همه تلاش‌هایی که دانشمندان و خیراندیشان، برای جلوگیری یا کاهش آن داشته‌اند، نتیجه مطلوبی نداشته‌است. به‌هرحال، این مسئله همچنان دغدغه‌های فراوانی را برای دولت‌ها، ملت‌ها، خانواده‌ها و زنان ایجاد کرده‌است و موجب بسیاری از بیماری‌های بهداشتی و به خطر افتادن سلامت، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه و جهان سوم شده‌است. به‌طوری‌که، سقط‌های غیرقانونی و غیربهداشتی به‌دلیل عللی همچون مخفی کردن روابط نامشروع و گریز از بارداری ناخواسته و مشکلات اقتصادی و اجتماعی بسیار رایج و شایع شده‌است. آن‌گونه که آمارهای غیررسمی نشان می‌دهد در ایران، بیش از ۱۲۰ هزار سقط غیرقانونی در سال انجام می‌شود.^۲ مضاف بر آنچه گفته شد، خطر و تهدید پیری جمعیت - که آمار تکان‌دهنده آن را تأیید می‌کند

۱. مدرس سطوح عالی حوزه علمی قم و دانشیار جامعه المصطفی العالمیه

mzarvandi2@gmail.com

۲. عباس نیکزاد، بررسی سقط جنین، ص ۱۲.

ارتکاب فعل حرام و دیگر احکام سقط جنین به اهمیت و ضرورت بحث می‌افزاید. این نوشته در پنج فصل تنظیم شده‌است: که به بررسی مفهوم سقط، علل و انگیزه، پرسش و پاسخ درباره معایب و مزایا، عوارض روحی و روانی سقط و بررسی بعد حقوقی آن می‌پردازد.

شایسته یادآوری از نوشته حجت الاسلام والمسلمین سید محسن مرتضوی بهره برده شده‌است.

www.ketab.ir